ז: הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

מביאין שלמים ואין סומכין עליהם. דסכירא להו כשמאי דכתב לאמר לקמן (דף ח.) אלא לסמוך ביום טוב והלא אומר לסמוך אכל מעולות לא מצינו פלוגתא דפליגו בה הלל ושמאי ואמרינן בפרק קמא דשבת (דף טו. ושם) דלא נחלקו רק בשלשה דברים ומההיא דסמיכה פריך ומשני לה שפיר אלא התלמידים קבלו מרבם אף עולות (ג) ולא נחלקו בהא ובההיא דפרק שני דביצה (דף כ:) מעשה באחד מתלמידי הלל שהביא עולתו בעזרה כו' ואמר לו אחד מתלמידי שמאי מה זו סמיכה הוא הדין דמצי למימר מה זו עולה שהם אומרים שלא להביא אלא לא הכין שהיה עולה אבל (ג) הסמיכה שראה לפניו הקפיד והא דלא הקפיד כמו כן בהלל עצמו בעובדא דמייתי לעיל מינה דשמא לא לאו הסמיכה ועוד שמא לא היו מומין אלא לתלמידיו שהיו מולקין אבל הלל חלק עם רבם ואין בידם לממות: **עולות** ונדרים ונדבות במועד באות ולא ביו"ט. דאף בית הלל מודו דאין קריבין ביו"ט והא דקאמרי' בפ"ק דביצה (דף יב. ושם) השומט עולת נדבה ביו"ט לוקה דאמר לך מני ב"ש היא ולא מוקי לה כב"ה דהכי דאיסורא איכא לאו ליכא כיון דאית ליה מתוך כדקאמרינן התם וכן אמרינן התם פ' שני דביצה (דף יט.) בגמרא דהאי משנה אמר רשב"א לא נחלקו ב"ש וב"ה על עולות שאינם של יו"ט שאין קריבין (והא) דהתם כי פריך על עולה דאמר מחלוקת ב"ש וב"ה בשלמי חגיגה לסמוך וכו' מכריחת דתני בה פלוגתא על שלמים שאינן של יו"ט כו' ולא אקשי ליה ממתניתין דהכא (ד) כי היכי דמתרלי לה עולות נדרים ונדבות במועד באות ביו"ט לא היינו טעמא דעדיפא ליה לאקשויי מברייתא דמתני בהדיא ולא ע"י דיוקא ותסורי מיתסרא והכי קתני דלא מייתי להו נדרים ונדבות לעולה דאמר לב"ה אין קריבין נדרים ונדבות משום דנפיק בהו משום שלמי שמחה כדאמרינן בסמוך דאיכא לאוקמי שבכר קרב שמחה כדיונו והרב רבי שלמון והר"י מתרץ דלא אמר בסמוך דנפיק בשלמי שמחה בנדרים אלא היינו היכא שהקריבום משום שמחה אבל הביאום לשם נדרים לא נפיק רק משום הקדישם:

אלמא

א"ל אביי פשיטא הי מינייהו משויות להו פושעים והי מינייהו משויות להו זריזין אלא קרא למאי אתא לכדאחרים דתניא [6]אחרים אומרים המקמץ והמצרף נחשת והבורסי פטורין מן הראייה שנאמר [7]כל זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאין יכולין לעלות עם כל זכורך: **מתני'** עולות במועד באות מן החולין והשלמים מן המעשר יום טוב הראשון של פסח ב"ש אומרים מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר [8]ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות ובמעשר בהמה והכהנים בחטאות ואשמות ובבכור ובחזה ושוק אבל לא בעופות ולא במנחות: **גמ'** אלא עולות במועד הוא דבאות מן החולין הא ביום טוב מן המעשר אמאי [9]דבר שבחובה היא [10]וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין וכי תימא הא קא משמע לן דעולות במועד באות ביום טוב אינן באות כמאן כבית שמאי דתנן [11]בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן אבל לא עולות ובית הלל אומרים [12]מביאין שלמים ועולות [13]וסומכין עליהן חסורי מיחסרא והכי קתני [14]עולות נדרים ונדבות במועד באות [15]ביום טוב אינן באות [16]ועולת ראייה באה אפילו ביו"ט (א) וכשהיא באה [17]אינה באה אלא מן החולין [18]ושלמי שמחה באין אף מן המעשר וחגיגת יום טוב הראשון של פסח בית שמאי אומרים מן החולין ובית הלל אומרים [19]מן המעשר תניא נמי הכי עולות נדרים ונדבות במועד באות ביום טוב אינן באות ועולת ראייה באה אפי' ביום טוב (ב) וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין ושלמי שמחה באין אף מן המעשר וחגיגת יום טוב הראשון של פסח בית שמאי אומרים מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר מאי שנא חגיגת יום טוב הראשון של פסח אמר רב אשי הא קא משמע לן חגיגת חמשה עשר אין חגיגת ארבעה עשר לא

אלמא

מילתא אחריתי דאין עולת ראייה קריבה ביום טוב ואף על פי שהיא מוכת הרגל הואיל ויש לה תשלומין למחר: **מביאין שלמים.** ביום טוב לפי שיש בהם לורך מאכל הדיוט: **ואין סומכין עליהן.** שהסמיכה שבות היא שמשתמש בבעלי חיים ותנן אלו הן שבות שאין באין ולא רוכבין על גבי בהמה (ביצה דף לו:): **אכל לא עולות.** אין מביאין כלל דסכירא להו לב"ש לכם (שמות יב) ולא לגבוה חוץ מתמידין ומוספין שזמנן קבוע וכל שזמנן קבוע כתיב בהו במועדו ואפילו בשבת וכל שכן ביו"ט: **וסומכין עליהן.** כיון דמותר להביאן לא גזרו שבות לבטל סמיכתן: **ביו"ט אינן באות.** ואפי' לב"ה סכירא ליה לתנא דמתני' דנדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט וכי סברו ב"ה בעולת ראייה ושלמי חגיגה אע"פ שיש להן תשלומין עיקר מלומן ביום לאשון דכתיב וחגותם אותו (ויקרא כג) ביום לאשון משמע: **וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין.** והכא לא מצו לאיפלוגי ולמימר טופל מעות מעשר עמהן דכי אישתרי טפילה בחגיגה הוא דאישתרי (ה) לקמן[1] מיין שאם רצה לערב כו' גבי שלמים יש אדם שיש לו אוכלין מרובין ונכסין מועטים ואי אפשר להביא אכילות כולן מן החולין אבל עולה למה טופלה יביא במעה כסף: **אף מן המעשר.** דלאו דבר שבחובה הוא במקום שיש בשר והרי יש לו מעות מעשר שני שיש לו להוציא בירושלים ויקנה בהם שלמים ורבי קרא לקמן[2] כל מיני שמחות לשמחה: **וחגיגת יום טוב הראשון.** שהוא ודאי דבר שבחובה אפי' יש לו בשר הרבה דילפינן לקמן[3] מוחגותם אותו וגו' (ויקרא כג). ולקמיה פריך מאי שנא פסח דנקט. לקמן[4] פריך הא ודאי דבר שבחובה היא ומוקי לה בטופל: **חגיגת י"ד לא.** כלומר להכי נקט פסח לפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת כשהיתה חבורת פסח מרובה היו מביאין עמו חגיגה כדי שיהא פסח נאכל על השובע ומשמעינן מתניתין דחגיגת יו"ט עצמו הוא דאינה באה אלא מן החולין אבל חגיגת ארבעה עשר באה אף מן המעשר:

אמר

עין משפט נר מצוה

לח א מיי' פ"ב מהלי' חגיגה הלכה י:
לו ב מיי' שם הלכה ח
סמג עשין רכט:
לז ג ד מיי' שם פ"ג הלכה מ ט:
לח ה מיי' שם הלכה י:
לט ו ז מיי' שם הלכה ח:
מ ח מיי' שם פ"ב הלכה ח
מא ט מיי' שם הלכה י:
מב י מיי' שם הלי' ח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכשהיא באה וכו' דאשמעי' כדתניא לקמן: (ב) תוס' ד"ה מביאין וכו' קבלו מרבם אף עולות ונחלקו בה בהדורא דפ' שני כל"ל ותיבת ולא נמחק: (ג) באר"ח אכל על הסמיכה: (ד) ד"ה שולות וכו' ולא אקשי ליה ממתניתין דהכא לבתר דמתרצים לה וכו' ולא ממתניתין ע"י דיוקא וכו' והר"י מתרץ וכו' שמחה בנדרים ונדבות [אלא] היכא שהקריבום:

רבינו חננאל

דריש לקיש. ואין נראין חצאין פר' כל מי שאינו יכול לעלות בכלל ישראל כולו. כגון המקמץ והמצרף נחשת והבורסקי מפני שריחו רע ומואסין אותו פטורין מן הראייה שנאמר כל זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך: **מתני'** עולות המועד באות מן החולין כו' ושלמים מן המעשר מעשר שני שאע"פ שהוכנו מעות מעשר שני לשמחת הרגל. שלמים לשמחת הרגל הן באין ומוחר תריצנה לפתניתין הכי חסורי מחסרא והכי קתני עולות ונדרים ונדבות במועד הן באות אבל לא ביו"ט ועולת ראייה באה אפי' ביו"ט וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין ושלמי שמחה באין אף מן המעשר מפעות מעשר שני וחגיגת יו"ט הראשון של פסח בש"א מן החולין ובה"א מן המעשר. תניא נמי הכי עולות נדרים ונדבות במועד באות ביו"ט אינן באות כו' אסיקנא קסבר ב"ש חגיגת יו"ט הראשון היא מן התורה.

מסורת הש"ס

א) לעיל ד., ב) [עי' תוספות לקמן ח. ד"ה אמאי], ג) [לקמן מ. פסחים עח. ביצה יט: מנחות פב.], ד) ביצה יט. [לקמן יז. מגילה ה., ה) [לקמן מ.], ו) [דף ח.], ז) [דף ח.], ח) [דף ט.], ט) [ויקרא כג.], י) [דף ח.],

תורה אור השלם

1. שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבעות ובחג הסכות ולא יראה את פני יי ריקם: דברים טז טז

הגהות הגר"א

[א ב] נראה לפלגי ביו"ט וכשהן באין אינן באין אלא מי כלל:

מוסף רש"י

המקמץ. מפרש בגמרא (מנחות עז.) המקמץ בידו נותן כלבים, ואומר אני כי לתקן בהן עורות שקורין קורדוי"ן שמעבדין אותן בגיאות כלבים (לעיל ד:), והמצרף נחשת. שמצרפו במקום שחופרין אותו מן הקרקע כדמפרש בגמרא בתוספות (שם) וכל אלו ריחן רע ואין יכולין לעלות עם מביאיהם (לעיל ד:). אינו בא אלא מן החולין. ולא מתעות מעשר שני ולא מנדרים ונדבות שהיא מחוייב ועומד בהן (ביצה יט:) כלומר משלו ולא מתה שבות מחוייב ושומר (פסחים ע.). מביאין שלמים. ביו"ט שהן מאכל אדם ביו"ט ומביא לך אשר יאכל לכל נפש (חגיגה ה.). ואין סומכין עליהן. שהסמיכה אסורה משום שבות שבכל כמו היה סומך ידו ליה משתמש בבעלי חיים (ביצה יב.). ועל אלו שקריבו ביו"ט יתמכו מאתמול, דלית ליה לכת שמאי תנא לסמיכה שמיעה (חגיגה ה.) אלא סומך עליהן מערב יו"ט ושוחטן ביו"ט (לקמן יז.). אבל לא עולות. אין מביאין עולות חוץ מתמידין ומוספין שהן קרבן לגבור ויומן קבוע, אבל עולת יחיד לא יביא לפי שאין בה אכילת הדיוט, דכתיב יעשה לכם ולא לגבוה (ביצה יב.) אבל לא מביאים עולות באותן שיכול להביא לאחר יו"ט (לקמן יז.). מביאין שלמים ועולות. ומה אני מקיים לכם, לכם ולא לגבוה (חגיגה ה.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com